

Uit het bestuur: een impressie

Wie als buitenstaander op bijvoorbeeld 17 december 1997 's avonds tegen achten binnenliep in de A.W. de Grootkamer in een van de Letterengebouwen van de Utrechtse Universiteit, gelegen aan de Trans, kon het met eigen ogen zien. Allereerst: de Utrechtse Letterenfaculteit moge dan zijn befaamde hoogleraren willen vereren door vergaderruimten naar hen te vernoemen, maar de niet geringe faam van de linguïst A. W. de Groot lijkt zich toch nauwelijks in de accommodatie te weer spiegelen. De vergadertafel is wel (heel) groot en de stoelen wel (heel) zwaar, maar het geheel wekt toch een wat uitgewoonde en versleten indruk. De Groot, vereeuwigd op een schilderij, kijkt dan ook wat 'beseberd' (= beteuterd, bedremmeld?) op dat alles neer. Ten tweede: het bestuur van de VON is daar en dan bijeen. En het is overduidelijk: het besturen van een vereniging als de VON is geen 'heldenwerk' of 'titanenstrijd'. Het tegendeel lijkt eerder het geval. Mag de accommodatie dan wat afgeleefd lijken, de VON-bestuurders zijn dat ook. Geen wonder natuurlijk als je je eind december – hectische tijden op scholen! – na een volle werkdag nog door het stikdonker naar Utrecht moet reppen om vanaf halfacht de VON te besturen. Zie er dan maar eens jong en dynamisch uit. Maar als zo vaak: schijn bedriegt. Wie ook zijn oor te luisteren legt, krijgt een heel andere indruk.

Aan de orde is een plan van Ingrid Evers en Maarten van der Pas, beiden sinds enige tijd 'aangesteld' als ledenwerver voor de VON. Net als veel andere verenigingen en organisaties in Nederland lijdt de VON al een reeks van jaren aan gevoelig ledenverlies. Dat zou niet zo erg zijn als dat gecompenseerd werd door ledenaanwinst. Dat is echter geenszins het geval. Natuurlijk hebben achtereenvolgende VON-besturen gepoogd een 'diagnose' te stellen en

op grond daarvan een 'therapie' te verzinnen. Maar veel verder dan de algemene constatering – die in brede kring opgeld doet – dat mensen tegenwoordig kennelijk niet meer zo'n behoefte hebben om 'ergens' langdurig bij te horen, kwam men vaak niet. En tegen zo'n algemeen gevoelde, culturele omslag doe je als vereniging niet veel.

Aan het eind van veel van die exercities kwam veelal als het verlossende antwoord naar voren: via de docentenopleidingen moesten nieuwe VON-ners geworven worden, liefst met de opleiders als stimulerende behartigers van de VON-belangen. Een aantal bestuursleden heeft in de loop der jaren gepoogd zo'n ledenwerving op gang te brengen. Dat lukte meestal wel één ronde: een brief aan de collega-opleiders met het verzoek om medewerking. Maar dan liep het mis: je moest rappelleren als je geen reactie kreeg, je moest reageren als nieuwe leden zich melden, je moest administreren, je moest op tijd de nieuwe leden oproepen hun lidmaatschap te vernieuwen en al dat gedoe moest je per jaar opnieuw starten. Dat bleek steeds opnieuw een te grote belasting voor een eenvoudige vrijetijdsbestuurder.

In het VON-jubileumjaar (1994: 25-jarig bestaan!) nam het toenmalige bestuur een mensmoedig besluit: het reserveerde een behoorlijk bedrag in de begroting om een (bescheiden) betaalde ledenwerver te kunnen aanstellen. De eerste ledenwerver, Patrick Eckringa, boekte in beginsel succes, maar ook hij slaagde er niet in continuïteit in de actie te houden. Zijn hoofd baan eiste steeds meer van hem en daar leed het bijbaantje onder. Maar nu – op die 17e december 1997 – ligt er zomaar een heus *Voorstel Budget Project Ledenwerving, tweede versie* (4 pagina's) op de bestuurstafel. En dat brengt leven in de discussie, ook al is het oudejaar aanstaande en de accommodatie wat uitgeleefd. Niet in de laatste plaats omdat de opstellers ervan het bestuur confronteren met een aantal (indringende) vragen. Zoals:

- Hoe urgent en noodzakelijk is een uitge-

breide vorm van ledenwerving?

- Heeft de VON de afgelopen jaren veel leden verloren?
- Hoe verhoudt het aantal VON-leden zich tot de ledentallen van vergelijkbare (zuster)verenigingen?
- Waarom willen we als VON-bestuur (zoveel) meer leden?

Vooraf de laatste vraag boeit het bestuur. In de discussie komen heel wat antwoorden op die vraag, maar uiteindelijk zijn die – afgezien van nuanceringen – samen te vatten in twee antwoorden.

- 1 De VON heeft wat waardevols te bieden aan de ontwikkeling van longitudinaal, latitudinaal en emancipatoir, 'goed' moedertaalonderwijs. Hoe meer docenten daarvan kennis nemen en zich daarbij betrokken voelen, hoe breder verspreiding 'goed' moedertaalonderwijs krijgt.
- 2 Het 'poldermodel' doet in Nederland niet alleen in de economische sector opgeld. Misschien kun je wel zeggen dat het model in de onderwijssector is 'uitgevoerd'. En hoezeer het poldermodel in de publieke discussie van het laatste jaar vereenzelvigd wordt met een 'harmoniemodel', er ligt natuurlijk een machtsstrijd aan ten grondslag. En daarin telt nu eenmaal ook het getal.

Geen 'heldenwerk', geen 'titanenstrijd', maar tijdrovend meedoen in het poldermodel van de onderwijssector, dat is besturen wel. Wil je daarin je ideeën over 'goed' (moedertaal)onderwijs doorzetten, dan heb je niet alleen ideeën nodig, maar ook een ruime achterban.

Het bestuur concludeerde: er ligt nu een goed plan dat kans op succes maakt. Start dus de uitvoering. Die conclusie gaf die laatste vergadering van 1997 opeens een optimistisch tintje. Overigens, het plan vraagt ook inzet van zittende VON-leden. Het bestuur hoopt en verwacht dat de ledenwerbers niet tevergeefs een beroep op hun mede-VON-ners zullen doen.

Het optimisme werd nog versterkt door positieve berichten uit de *Moer* redactie. Zij is zich aan het beraden over een nieu-

we werkwijze in de toekomst. Daar is wijsheid voor nodig. Maar gelukkig beschikt de redactie juist nu over een omvangrijk onderzoeksrapport van de hand van Lisette Bergsma *Moer op de drempel van de eeuwwisseling* (Doctoraalscriptie KUN, 1997). Het hoofdstuk met de conclusies en een discussie lag op de bestuurstafel. Als onderzoek onder potentiële lezers van *Moer* lijkt dit rapport een waardevolle aanvulling op het eerdere onderzoeksrapport van de VALO-Moedertaal, waarin verslag werd gedaan van een onderzoek onder de *Moer*-lezer(essen)s.

Halftien: A.W. de Groot krijgt zijn rust weer terug. Het VON-bestuur zwermt uit over het land, althans zou dat willen, maar de uitgang van het gebouw is afgesloten: opgesloten in de letteren. De bevrijding volgt spoedig, maar hollen naar het station is wel het gevolg. Alsof het bestuur het oude jaar niet gauw genoeg achter zich kan laten, om het nieuwe, met optimisme, in te gaan.